

30.09.2013

07. 10. 2013

no. 47/040/2012

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

Viite:OKM lausuntopyyntö OKM/47/040/2012

LAUSUNTO KORKEAKOULUTETTujen ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN KOKONAISUUDESTA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa korkeakoulutettujen uudesta erikoistumiskoulutuksen kokonaisuutta valmistelevalle työryhmän muistiosta. Lausuntoon on pyydetty lyhyet kannanotot työryhmän esityksiin erikoistumiskoulutuksista.

Tiivistetysti sosiaali- ja terveysministeriö toteaa kannattavansa pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön esityksiä, mutta haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- erikoistumiskoulutusten valmisteluun yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kesken
- sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyöhön erikoistumiskoulutuskokonaisuuden käynnistämisvaiheessa
- erikoistumiskoulutusten rahoitukseen

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että erikoistumiskoulutusten tulee vastata työelämän kysyntään ja väestön muuttuvista palvelutarpeista lähteviin osaamisvaatimuksiin. Erikoistumiskoulutusten tulee pohjautua työelämässä toimivien asiantuntijoiden ja asiantuntijoiksi tähtäävien tarpeisiin sekä korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamiseen. Asiantuntijuus tulee oppia ja osoittaa kiinteässä yhteydessä työelämään.

Erikoistumiskoulutukset luovat edellytyksiä työelämän uudistamiselle ja henkilöstön jatkuvalle ammatilliselle kehittymiselle. Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy työryhmän määrittelyyn erikoistumiskoulutuksen tavoitteista syventää osaamista ja asiantuntijuutta jollain osa-alueella aiemman koulutuksen ja työkokemuksen pohjalta ja toisaalta kehittää asiantuntijuutta uudelle alueelle työtehtävien edellyttämällä tavalla. Aiemman osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tulee olla keskeinen osa erikoistumiskoulutusten käytäntöjä. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että korkeakoulut ottavat erikoistumiskoulutuksen laadunvarmistuksen osaksi omia laadunvarmistusjärjestelmiään ja sitä, että erikoistumiskoulutuksia koskevista sopimuksista pidetään rekisteriä.

Työryhmän muistiossa todetaan, että erikoistumiskoulutuksen laajuus, tavoitteet, kohderyhmä ja opiskelijan asiantuntemuksen osoittaminen sovitaan ammattikorkeakoulujen tai yliopistojen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Hieman epäselväksi jää, kuinka tämä yhteistyö toteutetaan työ- ja elin-

keinoelämän edustajien kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden välisten yhteistyömuotojen kehittämistä siten, että työelämätarpeiden ennakointi tapahtuu asianmukaisin laadullisen ennakkoinnin menetelmin ja säännönmukaisin yhteistyömenettelyin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä on valmisteilla laki, jonka tarkoitus on tulla voimaan 2015. Tarkoituksena on, että lakiesitykseen sisältyy myös esitys viidellä erityisvastuualueella toimivasta tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämistoiminnan koordinaatio- ja ohjausrakenteesta ja yhteistyöstä korkeakoulujen kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan edellä esitetty tukirakenne parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon työelämätarpeiden ennakointia ja erikoistumiskoulutusten kohdentamista alalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää ongelmallisena erikoistumiskoulutuksen rahoitusta, josta ensisijaisesti vastasivat työnantajat ja koulutukseen osallistuvat henkilöt. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaakin, että työryhmän ehdotuksen mukaisesti ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen laskennallisten rahoitusmallien muuttamista 1.1.2017 alkaen siten, että erikoistumiskoulutuksessa suoritettut opintopisteet huomioidaan rahoitusmallissa. Kuntien talouden kestävyysvaje voi kuitenkin vaikeuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisuuksia rahoittaa erikoistumiskoulutuksia ilman opetus- ja kulttuuriministeriön erillistä rahoitusta korkeakouluille erikoistumiskoulutusten järjestämiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on tukenut erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta kunnille ja kuntayhtymille maksetuin erityisvaltionosuuksin. Sosiaali- ja terveysministeriössä on parhaillaan valmistumassa esiselvitys tarpeista ja mahdollisuuksista laajentaa lääkäri- hammaslääkärikoulutuksen käytännön järjestämisestä palveluntuottajille maksettavaa erityisvaltionosuutta koskemaan myös hoito- ja sosiaalialan ammatillisen henkilöstön erikoistumiskoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Kunnille ja kuntayhtymille on suunnattu myös hankerahoitusta joidenkin sosiaali- ja terveysalojen erikoistumiskoulutusten kehittämiseen yhteistyössä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa osana terveydenhuollon eri ammattiryhmien työnjaon uudistamista tavoitteena hoitoon pääsyn ja palvelujärjestelmän toimivuuden parantaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa työryhmän ehdotusta siitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää yhdessä korkeakoulujen ja työelämän kanssa hankkeen erikoistumiskoulutuksen kehittämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erittäin tärkeänä osallistumistaan tähän kehittämistyöhön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistuessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuloksellisuuden vahvistaminen vaatii ammatillisen osaamisen ja asiantuntemuksen syventämistä, jotta ammatillisen henkilöstön liikkuminen erikoisalalta ja palvelusektorilta toiselle on mahdollista.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa työryhmän linjausta siitä, että erikoistumiskoulutus voi johtaa muodollisen kelpoisuuden saavuttamiseen tietyssä tehtävässä toimimiseksi. Esimerkkejä tällaisista muodolliseen kelpoisuuteen johtavista erikoistu-

miskoulutuksista ovat erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus, ammatillisiin lisensiaatin tutkintoihin sisältyvät erikoistumiskoulutukset sekä sairaanhoitajatutkinnon jälkeen suoritettavat rajatun lääkkeenmääräämisen ja hoitotason ensihoidon koulutukset. Sosiaali- ja terveysministeriön kanta on, että nämä koulutukset tulee ottaa huomioon tasavertaisesti muiden erikoistumiskoulutusten kanssa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmalleissa

Työryhmä ehdottaa erikoistumiskoulutusta koskevien säädösten voimaantulolle siirtymäaikaa siten, että nykyisin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädellyt erikoistumiskoulutukset siirtyisivät osaksi uutta erikoistumiskoulutusten kokonaisuutta 1.1.2017 alkaen. Tässä yhteydessä on syytä tarpeen mukaan huomioida myös käynnissä olevan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen aikataulu ja sen vaikutukset suunniteltuun siirtymäaikaan erityisesti olemassa olevien sosiaali- ja terveysalojen erikoistumiskoulutusten osalta.

Ylijohtaja, osastopäällikkö
kansliapäällikön sijaisena

Raimo Ikonen

Sosiaalineuvos

Pirjo Sarvimäki

LIITTEET Asiantuntijuus edellä, korkeakoulujen uusi erikoistumiskoulutus
Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:7

TIEDOKSI Peruspalveluministeri Susanna Huovinen
Valtiosihteeri Ulla-Maija Rajakangas

Sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko
Valtiosihteeri Pia Pohja

Sosiaali- ja terveysministeriön osastot

